

FOTO archiv

Personálie

Armádní generál Eduard KADLEC

* 16. 3. 1880 Ústí nad Labem

† 19. 8. 1961 Brno

Eduard Kadlec se narodil v české úřednické rodině v Ústí nad Labem. Spolu se svým mladším bratrem Janem se rozhodli pro vojenské povolání, a proto po ukončení německé reálky nastoupil na dělostřeleckou kadetní školu ve Vídni, kterou ukončil v polovině srpna 1900. Následovala služba u 6. baterie *Festung-Artillerie-Regiment Nr. Kaiser Franz Joseph* ve Vídni, po roce povýšení do první důstojnické hodnosti, na jaře 1903 ustanovení do funkce pobočníka III. praporu pluku i úspěšné absolvování ekvitačního kurzu u *Artillerie-Brigade Nr. 2*.

Slibnou kariéru ukončil na podzim 1904 spor s nadřízeným, přemístění z trestu do druhohradé posádky *Festung-Artillerie-Batalion Nr. 3* v Petervaradinu a jmenování správcem augmentačního skladu.

V červnu 1906 byl ustanoven pobočníkem velitele inspekčního velitelství, *Artillerie-Inspicierung-Kommando Nr. 4*

v Sarajevu, ale již koncem roku byl na vlastní žádost jmenován velitelem dělostřelecké pevnůstky a roty v Bogiševci. Když se ani poté nedočkal povýšení, rozhodl se poručík Kadlec koncem roku 1908 rakousko-uherskou armádu opustit a hledat své štěstí jinde.

Na jaře 1909 se Kadlec přihlásil ke službě v koloniální správě v Belgickém Kongu, kde působil nejprve ve funkci oblastního správce v Ponthierville, Kasongu a Kilu. Své řídicí schopnosti prokázal v několika výpravách proti domorodcům, kde byl vyznamenán za vynikající služby a na jaře 1913 povýšen na vrchního správce sektoru Mongala, poté Likame ve východním Kongu. Po pěti letech africké služby odjel na začátku léta 1914 na dovolenou do Čech.

Tady ho zastihla první světová válka. Za mobilizace nastoupil jako záložní důstojník k *Festung-Artillerie-Regiment Nr. 3* v Nagy Kanisza, odkud byl povolán do pevnosti Przemyśl, kde převzal velení jedné z pomocných pevnůstek komplexu Fort XI;

počátkem října pak podpůrné baterie těžkých děl Ziegelofen, s nímž se zúčastnil odražení ruského útoku na pevnost.

Počátkem listopadu byl nadporučík Kadlec jmenován velitelem pevnůstky Fort X, postupně však převzal velení nad celým komplexem Fort XI (několika desítkám těžkých děl), který podléhal přímo veliteli *Landsturm-Brigade Nr. 93*.

Situace průmyslové posádky se stávala neudržitelnou. V noci z 21. na 22. března 1915 nechal Kadlec vystřelit zbývající munici, zneškodnit děla a vyhodit kasematy a skladiště do povětří. Z bývalé rakousko-uherské pevnosti zůstaly ruiny. Druhý den ráno se do ruského zajetí vzdalo devět generálů, asi 2600 důstojníků a 117 000 rakousko-uherských vojáků.

Nadporučík v záloze Kadlec se dostal do zajateckého tábora v Darnici u Kyjeva, odkud byl s dalšími důstojníky odsunut do důstojnického zajateckého tábora v Kazalinsku, kde se stal předsedou tamější „revoluční organizace“.

Tehdy také navázal styk se Svazem československých spolků na Rusi, který jej v létě 1916 vyreklaoval ze zajateckého tábora pro práci Klubu spolupracovníků v Kyjevě. Zde sice získal poměrně významné místo (redigoval i některé časopisy a tiskoviny), ale když politicky podpořil poslance Josefa Düricha, jeho původní přihláška do československé vojenské jednotky byla odložena ad acta. Teprve po březnové revoluci v Rusku roku 1917 (jež mj. ukončila i samostatnou a kontraproduktivní odbojovou akci poslance Düricha). Kadlec tehdy skončil politickou činností a znovu požádal o vstup do československých vojenských jednotek.

Dnem 23. června 1917 mu byla udělena ruská vojenská hodnost *štabs-kapitan* a 1. července byl zařazen k 7. čs. střeleckému pluku a následně jmenován velitelem jeho III. praporu. Po zformování a výcviku jednotky byl Kadlec povýšen do hodnosti *kapitan*. Začátkem ledna 1918 byl odvelen do důstojnického kurzu velitelů praporů a rot v Pirjatíně, kde přednášel taktiku pěchoty. K 7. pluku se vrátil začátkem března 1918, tzn. v době, kdy se jednotka připravovala k odjezdu z Ukrajiny.

Jelikož ruský velitel pluku (plukovník Smuglov) projevoval pramalý zájem o další osud jednotky, rozhodli důstojníci pluku, že faktickým velitelem se stane kapitán Kadlec a současně oficiálně jmenován zástupcem velitele pluku. Dne 3. března pak převzal velení prvního vlaku pluku (2 střelecké roty, minometný oddíl, průzkumný jezdecký oddíl, plukovní hudba, 1 kulometná rota, celkem přes 500 vojáků), s ním vyjel z Běrezani směrem na Kurzk. V závodu s časem nařídil velitel 2. čs. střelecké divize změnit směr transportu do Bachmače, kam směřoval i 6. čs. střelecký pluk.

V boji s německými jednotkami o stanici Doč byl Kadlec odpoledne 10. března těžce raněn, přesto se Čechoslovákům podařilo zastavit německý postup a uzavřít příměří, takže vlaky 1. čs. střelecké divize mohly nerušeně projíždět bachmačským železničním uzlem.

Kapitán Kadlec i přes své zranění zůstal u 7. pluku ve funkci zástupce velitele. V dubnu 1918 se vlaky, po reorganizaci v Penze, pomalu a za obstrukcí místních sověťů posunovaly přes Volhu a Ural na Sibiř směrem na Vladivostok.

Kadlecovy jednotky jako první zareagovaly na přepadení československých vlaků na magistrále. Již odpoledne 25. května 1918 tisícovka mužů obsadila stanici i město Mariinsk mezi Novo-Nikolajevskem a Krasnojarskem. Dokázala se udržet v naprostém

obklíčení dvacet dní, kdy se k nim neprobíly jednotky kapitána Gajdy a podplukovníka Ušakova.

V červnu 1918 byl kapitán Kadlec ustanoven náčelníkem štábu Východní skupiny československých vojsk (tzn. východně Omska), avšak počátkem července se této funkce vzdal a převzal velení 7. čs. střeleckého pluku „Tatranského“. Dnem 23. srpna 1918 byl Kadlec jmenován plukovníkem a pověřen velením nad všemi čs. vojsky nastupujícími od východu Vladivostoku.

Podarilo se mu ovládnout strategickou oblast bajkalských tunelů, dobýt Čitu. Čechoslováci tehdy ovládli magistrálu od Volhy až do Vladivostoku. Za tyto boje byl postupně oceněn několika ruskými, československými, francouzskými i rumunskými vyznamenáními.

Dnem 26. září byl plukovník Kadlec jmenován do čela právě vytvořeného velitelství Dálného východu ve Vladivostoku, které mělo zabezpečit československé jednotky na povolžské a uralské frontě. 10. října podal demisi, neboť byl povolán „*velitelem severouralské fronty na Dálném východě nalézajících se čs. vojsk na tuto frontu a pověřen eskortou 108 automobilů a hájení jich proti atamanovi Semenovi, který si na ně činil nárok*“.

Vzhledem k jeho vynikající znalosti francouzštiny a umění velet, rozhodlo velení československého armádního sboru ustanovit plukovníka Kadlece velitelem rumunských dobrovolnických jednotek, které převzal 25. listopadu 1918 v Irkutsku. Během několika měsíců se mu podařilo sestavit plně bojeschopné *Legiune de tragatori Transilvania-Bucovina*, takže už v červnu 1919 mohly převzít ochranu samostatného úseku sibiřské magistrály mezi Nižně-Udinskem a Tajšetem. V bitvách u Saragulu a Kujtunu porazily útočí rudoarmějce a donutily je k příměří.

Tak jako mnozí jiní legionáři, i plukovník Kadlec se v Rusku oženil - 15. prosince 1919 - uzavřel v Irkutsku sňatek s Věrou Fjodorovnou Solovjevovou, dcerou obchodníka z Turinska.

Manželé se 25. května 1920 nalodili ve Vladivostoku na loď *Trans-os-Montes* s prvním transportem rumunské legie; začátkem července v Port Saidu přestoupili na loď *Teutonic*, která je dopravila do rumunského přístavu Constanca. Kadlec s vojáky odjel do Bukurešti, aby předal velení rumunským důstojníkům. 19. července se ještě zúčastnil slavnostní přehlídky prvního transportu rumunské legie před králem, ale krátce poté již odjel do vlasti.

Několikrát mu byla prodloužena „repatriační dovolená“ - až do uprázdnění místa velitele divize. To se uvolnilo až koncem roku 1920, takže 1. 1. 1921 plukovník Kadlec převzal funkci velitele 10. pěší divize v Banské Bystrici od francouzského generála Pierre-Victora Fourniera, který se stal zemským vojenským velitelem v Bratislavě. Následovalo udělení hodnosti generála V. třídy, 28. října 1925 generála IV. třídy (v roce 1926 hodnost přejmenována na divizní generál).

V době od 27. října do 5. listopadu 1921 Kadlec řídil mobilizační opatření na maďarské hranici, následoval jednoměsíční *Cours d'information des généraux et colonnes* ve Versailles pro generály a plukovníky spojeneckých armád. V říjnu 1920 se jako člen poselství prezidenta ČSR zúčastnil korunovačních slavností v Rumunsku.

Svěřený divizi velel s „*autoritou a odborně*“. Nadřízení oceňovali jeho „*bezvadný charakter. Vysoce vyvinutý smysl pro povinnosti vojenského stavu, jak po stránce odborné,*

tak v morálním ohledu...“. Přesto ve funkci velitele 10. pěší divize zůstal téměř jedenáct let - až koncem září 1931 převzal velení 7. divize v Olomouci.

V letech 1933-1935 byl generál Kadlec jmenován dekretem prezidenta republiky řádným členem tzv. armádního poradního sboru, který vznikl v roce 1932 jako poradní orgán ministra národní obrany. Funkce se vzdal, když v rotaci vyšších velitelů nebyl ustanoven zemským vojenským velitelem.

Tehdejší velení čs. armády pominulo jeho jinak nezpochybnitelný nárok: byl první v pořadí velitelů divizí, první v pořadí divizních generálů, a také dosáhl v této kategorii nejvyšší funkce v první světové válce, ovšem i tentokrát rozhodly o jeho osudu osobní vztahy mezi vojáky a politiky.

Generál Kadlec podle svého nadřazeného byl: *„Velmi svérázný. Samostatný a ve své činnosti důsledný. Povaha ušlechtilá a přímá. Jeho činnost ale nejde vždy směrem žádoucím. Má silně vyvinutý smysl pro povinnosti stavovské a pochopení pro kázeň vnější, ale jest nutno činiti na něj nátlak, aby rozeznával bojový výcvik a vedení boje. Po stránce taktické jeho názory nevždy jsou správné a občas činí překvapující vadné rozhodnutí. Jako instruktor po stránce taktické - dobrý není. Vůbec jako vychovatel vzbuzuje obavy: z jedné strany působí jako příklad ušlechtilý, z druhé strany ale svým osobním vystupováním upjatým a odpuzujícím přispívá k vytvoření ovzduší nezdravému. Jako podřízený - je velmi nepřijemný ... Ponechati v činné službě tak dlouho dokud nebude možno, s ohledem na zásluhy v minulosti, přeložiti jej do zálohy ...“* (zdůraznění autor článku).

V rámci reorganizace čs. armády byl generál Kadlec k 1. říjnu 1935 ustanoven do funkce velitele IV. sboru v Olomouci; po smrti generála Václava Kopala 15. listopadu 1935 zemským vojenským velitelem v Brně. O tom, že se v této funkci osvědčil vypovídá hodnocení náčelníka hlavního štábu armádního generála L. Krejčího, který v září 1936 mj. uvedl:

„... V závěrečných cvičeních u Chrudimi velel jižní armádě velmi úspěšně, za velmi těžkých podmínek. Rozhodnutí svá prováděl bez kolísání a váhání, vžívaje se do skutečné situace manévrové.“

Avšak ani toto kladné hodnocení nijak nezmenšilo nátlak na jeho odchod z čs. armády, který mělo „ulehčit“ povýšení dnem 31. května 1937 (zcela mimo pořadí) do hodnosti armádního generála. Služebně nejmladší armádní generál byl „na vlastní žádost“ penzionován 1. srpna 1937. Od tohoto okamžiku zůstal mimo veškeré dění ...

12. května 1945 sice velmi zdvořile požádal ministra národní obrany generála L. Svobodu: *„V době kdy se sbírají síly národa k dílu znovu budování státního života mám za svoji povinnost hlásiti se k vaší dispozici ...“*, ale odpovědi se jeden z nejagilnějšího odpůrců bolševismu z první světové války nedočkal.

Žil v Brně, kde byl po únoru 1948 vystěhován ze své vily, na jaře 1950 degradován na vojína (hodnost mu byla vrácena až po listopadu 1989), aby zemřel v naprostém zapomnění ...

PhDr. Zdeněk Vališ